

מתקן המאור בחדר המדרגות (חוברת 49 - דצמבר 91) (08-10)

הבעיה

הלך לו חשמלאי והתקין בחדר מדרגות של בית רב דירתי (שש דירות) מתקן לתאורת חדר המדרגות המופעל על-ידי מפסק זרם אחד בלבד, בכניסת הבית. משטר ההפעלה האפשרי היה, איפוא חיבור ידני בערב, ממקום התקנת המפסק וניתוקו הידני בבוקר באותו מקום. להצדקת פעולתו זו טען החשמלאי כי תקנות החשמל (מעגלים סופיים) קובעות בתקנת משנה 18 (ה):
"קיים במבנה מתקן לתאורת חדר המדרגות המופעל על-ידי לחיצים, יותקן לחיץ כזה בכל דירה שחדר המדרגות משרת אותה".

פועל יוצא מקביעה מותנית זו הוא, לדעת החשמלאי, שאם לא התקין לחיצים בחדר המדרגות, אין גם צורך בלחיצים בדירות.

תשובת הועדה

עד הנה דעתו של החשמלאי נכונה ואין כאן הפרה של תקנות חוק החשמל. אך שכח מיודענו הנכבד, כי קיים גם חוק התכנון והבנייה (אשר קובע בתקנות במסגרת החוק (סימן ה': איזור ותאורה בחדר מדרגות - קובץ תקנות 2581 - התש"ל (8.7.1970) תקנה 3.63 כדלהלן:

"(א) בכל קומה של חדר המדרגות תותקן תאורה מלאכותית לשימוש בשעות החשיכה.

(ב) להפעלת תאורה מלאכותית כאמור יותקנו מתגים במרחק שאינו עולה על 1.5 מטר מהכניסה לחדר המדרגות ולכל דירה בבניין.

(ג) בכל דירה יותקנו מתגים להפעלת תאורה מלאכותית בחדר המדרגות.

(ד) בכל המרפסות של דירה הנמצאת בגובה עד 4 מטרים מפני הקרקע או מפני מפלס הכניסה הקובעת לבניין, תותקן תאורה מלאכותית שתופעל על-ידי מתגים הנמצאים בדירה".

כשם שיש לקיים הוראה (ד) ביחד עם תקנת משנה 11 (ז) של תקנות מעגלים סופיים, האומרת "בכל מרפסת ששטחה עולה על 2 מ"ר יהיו לפחות נקודת מאור אחת ובית תקע אחד", כך יש לקרוא גם תקנות 3.63 (א) (ב) ו-(ג) של חוק תכנון ובנייה ביחד עם תקנה 18(ה) של תקנות מעגלים סופיים.

שניהם יחד חלים על מתכנן ו/או מתקין המתקן, ומי שלא פעל בהתאם לא יצא ידי חובתו החוקית.